

Hund istället för medicin

VÅRDHUNDAR HJÄLPER MÅNGA ATT MÅ BÄTTRE

FOTO: LINUS HÖÖK, RREPORTAGE

Hundar som används i vård och omsorg kan ge goda positiva effekter.

– Det kan till exempel minska konsumtion av psyko-farmaka inom äldreomsorg. I flera fall har personer blivit helt medicinfrå, konstaterar Ingeborg Höök, utbildningsledare i projektet Vårdhundskolan.

VÅRDHUNDAR KAN ANVÄNDAS INOM många olika verksamheter till exempel vård, omsorg, rehabilitering, skola och kriminalvård.

– Det vanligaste i Sverige är att hunden finns inom äldreomsorg. Ett annat område är rehabilitering av personer med förvärvad hjärnskada, både för barn och vuxna. Några sådana enheter finns redan med i projektet Vårdhundskolan, säger Ingeborg Höök.

Hon förklarar att samvaro med vårdhund ökar välbefinnandet, särskilt hos äldre med svårbehandlad depression.

– Behovet av lugnande medicin vid oro och ångest sjunker, vilket i sin tur minskar negativa bieffekter av läkemedel. Kontakt med vårdhund ger också motivation för patienter att träna aktiviteter i dagligt liv (ADL). Och personalens arbete blir effektivare när hundens medverkan gör träningen mer stimulerande.

Lyckade resultat

På Balders äldreboende i Uppsala, en enhet för personer med demenssjukdom, arbetar vårdhunden Tindra med sina förare Catrin Eriksson och Cilla Blomkvist, likaså vårdhunden Bosse tillsammans med föraren Mia Boivie.

Vården i Fokus träffade Tindra och sjuksköterska Catrin Eriksson på mässan Psykisk Hälsa, där även Ingeborg Höök medverkade. Båda berättade om lyckade resultat från arbetet med vårdhund på Balders.

– De boende upplever ett ökat välbefinnande och social delaktighet när de tränas med hjälp av vårdhund. Tränas i dagliga aktiviteter, vilket kan vara att äta och dricka själv, stödja på benen och så vidare. Genom samspel med vårdhund når man mycket lättare positiva resultat.

Hund på recept

En vårdhund kan även göra stor nytta i skolan för barn med särskilda behov och på behandlingshem för unga med social problematik. Samspel med vårdhund har visat sig vara mycket givande också för barn med autismspektrum diagnoser.

– En vårdhund kan ofta ge positiva effekter för personer som varit svåra att nå med andra insatser, säger Ingeborg Höök och ser ett stort användningsområde inom psykiatri.

– Patienter kommer ut ur sig själva när de blir accepterade av en vårdhund, som ger dem villkorlös kärlek och inte bryr sig om

patientens diagnos. Det handlar om att få känna sig unik och utvald. Samspelet med hund lockar också ofta till skratt.

– En äldre patient som nästan aldrig pratade öppnade sig på ett helt annat sätt efter det att vi började använda vårdhund, fortsätter Ingeborg och Catrin, och betonar att hundar är ett billigt och biverkningsfritt läkemedel. På Balders äldreboende skriver läkaren hund på remiss utifrån de boendes individuella behov.

"En vårdhund kan ofta ge positiva effekter för personer som varit svåra att nå med andra insatser"

DJUR INOM VÅRDEN

EN KATT ELLER HUND KAN ÖKA LIVSKVALITETEN. Det har visat sig att ha sällskapsdjur i sin närhet har en positiv påverkan på människors hälsa, t ex för personer med demenssjukdomar. Detta är så viktigt anser Skellefteå kommun att man i år ska testa hur djurens positiva effekter på människan kan användas inom vård och omsorg. De boende som vill inom äldre- och handikappomsorgen får prova att ha sällskapsdjur eller besöksdjur under 2009. Hänsyn ska tas till hygien- och arbetsmiljöaspekter. Effekterna av att ha djur på boendena utvärderas under 2009.

FOTO: ANDERS NILSSON

Catrin Eriksson och Ingeborg Höök tillsammans med en vårdhund.

Projektet Vårdhundskolan

PROJEKTET VÅRDHUNDSKOLAN DRIVS AV ideella föreningen Hälsans Natur. Projektet startade 2008 och ska pågå under tre år. Syftet är att lägga grunden för ett professionellt arbete med vårdhund i Sverige. Ingeborg Höök är utbildningsledare och ensam i Sverige om utbildning till lic. instruktör via Delta society i USA för vårdhundar och hundförare. Själv har hon också en utbildning som psykiatrisjuksköterska i botten och har även arbetat som chef inom äldreomsorgen. Nu leder hon den svenska modellen med utbildning av hund och förare där det även ingår utbildning av legitimerad vårdpersonal.

– Under 2008 utbildades 20 vårdhundar och 20 legitimerade hundförare. I år utbildas dubbelt så många, både vad gäller antalet hundar och förare. De kommer från hela Sverige, säger Ingeborg Höök och meddelar att över 200 har anmält sitt intresse att vara med.

Projektet genomförs i samverkan med Demensförbundet, Alzheimerföreningen, STROKE-Riksförbundet och Riksförbundet Hjärnkraft samt Uppsala kommun, och har finansiellt stöd av Allmänna arvsfonden.

Vilken hund kan utbildas till vårdhund?

EN VÅRDHUND ARBETAR tillsammans med sin förare, en person (ofta hundägaren) som utbildats för att använda hela hundens potential till att öka patientens, klientens eller elevens motivation, välbefinnande och hälsa. Hunden arbetar alltid under full kontroll av sin förare som alltid är tillsammans med den.

Avgörande för om en hund kan bli en lämplig vårdhund är inte hundens storlek, utseende eller ras, utan det är helt andra kriterier som bedöms. Vissa hundar är mindre lämpliga eller helt olämpliga. Hundar av alla raser, liksom blandraser, kan testas och det är varje individs lämplighet som avgör om den blir godkänd.

– Det är hundens mentalitet vi bedömer, den ska vara mentalt stabil och ha ett genuint intresse av att umgås också med främmande människor, säger utbildningsledare Ingeborg Höök.

– Generellt gäller att alla hundar är individer och en hund som anmäls till utbildning för vårdhundar genomgår ett praktisk test inom Vårdhundskolan, där lämpligheten kan bedömas.

Testet kallas för inprovning. Hunden ska då ha en grundläggande lydning, ofta kallad vardagslydning.

– Vi kallar det hellre för att hund och förare ska ha en bra kommunikation, säger Ingeborg.

Det innebär även att hunden ska ha fått en gedigen miljöträning och vara van vid att vistas i skilda miljöer inom och utomhus. Hunden ska lugnt acceptera möten med andra hundar och vara van vid att endast hälsa på dem efter tillåtelse av föraren. Den bör också ha fått många tillfällen att möta människor i olika åldrar och vara van vid att hanteras av andra än ägaren.